

Előfizetési árak:

Félévre . 80 Leu
Negyed évre 40 Leu
Egy óra . 14 Leu
Külföldre egy évre 280 Leu
Hirdetés — Nyílttér
díjszabás szerint.

SZÉKELY UJSÁG

egyesülve a SZÉKELY HIRLAP-pal.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A
SZÉKELY UJSÁGOT
Néhai Molnár Emil
a
SZÉKELYHIRLAPOT
Bíró Lajos alapította.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Kovács J. István

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

KOVÁCS-HIRLAPIRODA, Str. Gen. Avarescu
1. szám.

Főszerkesztő:

Dr. I. Diénes Ödön

Hitet hagyó székelyek

Irta: Dávid Iván

Ne gondolj a vízi papra, mondja a népi szó, ha valakit azzal akar megtréfálni, hogy órákig ne tudjon gondolkozni szabadon. A vízipap, amelyről még soha senki sem tudta, hogy mi csoda, titokzatosan, sötétben ott él emlékezetünkben. A furcsa szóösszetétel, az értelemnélküli képzeletet csigázó bűvös mondat hosszú ideig nem engedi mással foglalkozni az agyat.

Napjaink sorozatos szomorúságai, törött akarataink hódolásai, emberek és életpályák kettétörése már egészen olyan szerepet töltenek be, mint a vízipap. Nem lehet szabadulni fojtogató gondolat-karjaikból, nincs tőle egy nyugodt perce a látó embernek. S ha valami hirtelen, erősebb benyomás pillanatra el is homályosítja a töprengés gondolatát, alig, hogy elmúlik az új, élénkebb kép, már felmerül az örökösen üldöző „vízipap,” a romlás meglátása.

Ezeket a sorokat most abból az alkalomból írjuk, hogy egyik csernátóni szegletben nyolc székely készül az áttérésre. Nyolc családapa fogja elhagyni ősei hitét. Nem meggyőződésből, hanem szükségéből.

Tul vagyunk már azon, hogy a hitfelekezetek kérdéseit tárgyaljuk abból a szempontból, hogy kinek melyiknél van a helye. Kisebbségi életünkben egészen új értelmet kapott az áttérés fogalma. A Jorgáék, Anghelcsuék elrománosítási elvét szolgálják ma a megváltoztatott anyakönyvek. Itt már nem a vallásról van szó, nem a felekezetről s a templomról, a papról és iskoláról. Nemzetről van szó, népről, mely egy faj ideszakadt töredéke s amely szűk egységében is meg tudta tartani ősi szokásait, vallását és nemzeti öntudatát másfél évezredes történelme alatt. A székelyekről van itt szó. Arról töpreng, azon szomorkodik kiverhetetlen gondolataival mindenki; hogyan lehetne ellenállani az elsöprő viharoknak, amely elemi erővel rohan tovább?

A csernátóni székelyek valami kis hivatalt töltenek be. A részleteket nem szükséges vizsgálnunk, maga a tény, hogy a néhány száz lejes fizetésért feláldozzák egész múltjukat, bőségesen elég. Nem akarjuk menteni őket, hibáik és elítélni valók. De nézzük a dolog okait. A néhányholdas, egyéni nyomorúságban és nem az összefogás egyöntetűségében megművelt kisbirtok már nem képes annyit hozni, amennyi szükséges az élet fenntartásához. Ahány hold föld, annyi féle terményt terem. Az elforgácsolódott gabona, zöldség s egyéb hozadék apró tételekben kerül a kereskedelembe, de olyan szerencsétlen módon, hogy azon a sok

közvetítő, legalább hat láncszem, mind megnyeri a maga hasznát, míg a termelőtől a fogyasztóig jut a föld termése. Olcsón és olcsóbban kell eladnia terményeit a székely, gazdasági helyzete tehát a végsőkig leromlott. Annaira, hogy a négy-ötszázlejes havi fizetésre égető szüksége van, anélkül már nem tudna kenyeret adni a gyermekének. Ezt a fizetést pedig csak úgy tarthatja meg, ha kijelenti, hogy elhagyja hitét. Hogy névelemzéssel, vagy anélkül történik ez, egészen mindegy. Nem az a magyar, akinek ipszilonnal végződik a neve, de nem érzi magát magyarnak, hanem az, akinek egész lenye, lelke, gondolatvilága felszívódott a nemzet nagy közösségébe s annak szerves kis része lett. És nem lesz jó románnak sem az, aki máról holnapra kijelenti, hogy ő román lesz. Ezt nagyon jól tudják Jorgáék is. Számolnak azzal, hogy aki nem volt hűséges magyar nemzetéhez, az használhatatlan lesz a románság között is. Tehát külön nagyságos jutalma-

kat nem fognak kapni az áttérők, a mézes madzag csak a keresztlevél-ig nyúlik, ott elszakad.

Gazdasági szervezetlenség, a kereseti lehetőségek hiánya a leghatásosabb munkatársai Jorgáéknak az áttérésben. Elérkezett az utolsó óra, tovább nem szabad késni a segítséggel, melyet a gazdasági szervezkedés, összefogás, létalapok teremtése s földünk, népünk értékeinek jobb kihasználása jelentene. Gazdaságilag erős, egyöntetűen, tervszerűen termelő nemzet nem veszhet el, mert a legnagyobb kísértő, a pénz, nem hat rá. Az anyagi meg erősödés megszüntet kétségbeejtő jelenségeket.

De lesz-e bátorsága, ereje, a magyarság vezető rétegeinek politikai szélmalomharcok helyett Széchenyi nemzetgazdasági gondolatát magukévá tenni s munkálni, vezetni, tanítani, közös cél ösvényére terelni a magyar falut, erőink egyetlen összforrását?

Európai szenzáció lesz

Hamlet dán királyfi braşovi szabadtéri előadása

Városunkból külön autóbusz indul hétfőn este az előadásra

Julius 18.

A Cluj Magyar Színház idei évadját olyan előadással fejezi be, amely az egész világ színházi történelmében egyedül áll. Shakespeare halhatatlan Hamletjét négyezer ember előtt, 14 méter magas színpadon fogják játszani. Az előadás eredeti ujtása az, hogy a Hamletet idáig még nem próbálták a darabhoz illő klasszikus zenével aláfesteni, Braşovban pedig Beethoven ha-

talmas Eroica szimfóniáját fogja kíséretül játszani egy 24 tagú rejtett zenekar.

A színpad már készen áll a katolikus gimnázium hátsó udvarán, ahol kitűnő természetes háttérrel nyújt a kis erdő, a dűlledező várfal és torony. Ezekon kívül már felépítettek egy valóságos várkastélyt s az egyéb épületek, berendezések is készen várják az előadás napját.

A színpad tizennégyméter magas, azon négy egymásfölötti sikban, tehát négy emeleten játsznak a művészek

A világítási hatásokat rejtett fényszórók adják s olyan kápraztató képet varázsolnak a néző elé, amilyen az ország színházainál még nem fordult elő. Az előadást Kádár Imre rendezi, a jeles dramaturg, aki prózai rendezéseivel mindig új megoldásokat hoz a színpadra.

Az első pénztári napokon már több, mint kétfélezer jegyet adtak el elővételben a hétfői előadásra. Vidékről minden

városból társasutazásokat rendeznek az előadásra.

Városunkból is hétfőn este hét órakor külön autóbusz indul Braşovba, amely 140 lej viteldijért vissza is hozza előadás után a közönséget. Az autóbuszra jelentkezni, valamint színházjegyeket elővételben kapni a Kovács-hirlapirodában és Dávid Iván hirlapirónál lehet. A jegyek árai: I. zsölye 83, II. zsölye 68, I. hely 53, II. hely 38 lej, beleértve adót és bélyegeket.

Ami szabad Jupiternek...

Julius 18.

A mára tervezett országos magyar-párti nagygyűlést hirtelen betiltotta a kormány. A betiltás híre egész országszerte kínos visszatetszést keltett. Az intézkedést ugyanis azzal az indoklással hozták, hogy az ország mai helyzete nem alkalmas arra,

hogy nagy tömegeket vonultassanak fel politikai gyűlésekre. Ugy látszik azonban, ez a vélemény nem vonatkozik a kormány-pártra, amely csak a napokban tartotta meg százezres tömegeket megmozgató kongresszusát, követve ezzel a többi többségi pártokat, melyek szintén nagygyűléseket rendeztek.

Anyanyelvünkért

Szópályázatunk eredménye

A nyelvművelő mozgalom kapcsán indított, lapunkban is közölt szópályázatról a következő beszámolót adjuk:

A pályázat edvik tekintetben meglepően jó, más tekintetben kevésbé kielégítő eredménnyel zárult. Öröndetes, hogy szópályázatunk rendkívüli visszhangra és érdeklődésre talált az olvasók táborában. De sajnos, az általános érdeklődéssel nem tart lépést a pályázat érdemi eredménye. A feladatok sokkal nagyobbak, hogysem egyelőre jobb eredményeket várhattunk volna.

Még azokat a szavakat is csak fenntartással és minden jogos bírálat számára vita tárgyává engedve fogadták el, melyeket a kitűzött díjakkal való jutalmazásra méltónak ítélték.

A részletes eredmény a következő:

1. Primadonna = Dalhősnő.

A városunkbeli dr. Vargha Lajos ügyvéd szóajánlását fogadták el. Az ajánlott szó: *Dalhősnő*.

A többi ajánlás egyszerű körülírás, szómagyarázat (első énekesnő, első színésznő, stb), a fogalom valamely fontos jegyét, jelentésbeli tartalmát nem fejezi ki.

A dalhősnő, bár nem szerencsés a több-

szörös összetétel miatt, aránylag jó, mert rövid, (egy szótaggal rövidebb, mint a primadonna szó), a fogalom tartalmát is kifejezi és hangzásra is elég kellemes. Szerintünk az énekesnő jobban hangzik. (Szerk).

2. Bonviván = Dalhős.

Ha a primadonna dalhősnő, akkor a bonviván: dalhős. Szintén dr. Vargha Lajos c'ui ügyvéd pályázata. (Énekesnő?)

Magyar tudós kutatásai a Fülöp-szigeteken

Életveszélyes uttörő munka az őserdőben és a „negyvenek” falujában

Julius 18.

Néhány napja érdekes vendége volt Budapestnek: Takács Jenő zeneszerző és zongoraművész, a kairói zeneakadémia tanára, aki nyári szabadságát használja fel arra, hogy az európai rádiókban a közel- és távolkeleten végzett folklorisztikus kutatásairól számoljon be.

A markánsarcu, 40 év körüli magyar művész mögött egészen érdekes múlt van. Tanulmányainak elvégzése után fiatal korában Amerikába került, ahonnan a manillai egyetem hívta meg tanárául. Háromévi katedrai működés után itt érte a berlini „Phonograph Archiv” megbízása, hogy egyrészt a Philipp szigeteken, másrészt Kinában és Japánban végezzen folklorisztikus kutatásokat és a primitív népek zenéjéről készítsen fonográf-felvételeket.

A repülő svábbogár-óriás

Expedíciójának költségeit a németek fedezték, valamint ők bocsájtották Takács Jenőnek a szükséges technikai felszereléseket is rendelkezésére.

Hatalmas felszereléssel, vezetőkkel és tolmácsokkal indult el Takács őserdei expedíciójára,

amelynek folyamán rengeteg élményben volt része és nem egyszer élete veszedelemben forgott. Bár őserdőbe való sátrakkal volt felszerelve, egy éjjel mégis bejutottak sátrába a hatalmas, 8–10 centiméter hosszú repülő svábbogarak, reggelre teljesen lerágták talpáról a bőrt,

ugyhogz heteken keresztül tétlenségre kárhoztatva kénytelen volt az őserdőben gyógyítani magát.

Benszüllött vezetőjének az egyik primitív törzs főnökével sikerült összebarátkoznia. Ennek segítségével aztán bejárta az összes fejedéssz törzsek lakótelepeit. Takács

az első kutató, aki ezeknek a fejedéssz törzseknek a zenéjét fonográflemezre felvette.

Az egyik törzs különösen barátságos volt Takács expedíciójával szemben. Negyven dárddal és mérgezett nyilakkal felfegyverzett benszüllött kísért minden lépését egy álló héten keresztül. Csak később tudta meg, hogy a benszüllötték arra vigyáztak, nehogy „tabu”-jaik: egy-egy fa, ház, tó stb közelébe jusson. Ebben az esetben ugyanis

azonnal megölték volna,

mivel szent tárgyaikat, helyeiket megszentelték volna jelenlétével. Az itt végzett kutatásai közben Takács értékes hangszergyűjteményre is szert tett. Magával hozta

többek között a fejedésszok „orrfurulyáit” is, amellyekkel a benszüllött férfiak a leánykérést bevezetik...

A cimbalom kétezer éves őse

Kinában és Japánban végzett kutatásai közben érdekes összehasonlításra nyílt alkalma a keleti és a magyar zene között. A magyar cimbalomhoz hasonló hangszere minden keleti népnek megvan. Kinában már Krisztus előtt kétezer évvel ismerték a cimbalmat. Ez a hangszer ma sem változott meg a keleten. Bambusztorzsekből csinálják és a hurokat egyszerűen a fa hűjából hasítják fel.

Az elátkozott falu

Takács Jenő most már évek óta Egyiptomban él, ahol a közel-keletnek a zenéjét tanulmányozza. Legutolsó expedícióját a Lybiai sivatagba vezette, ahol egy sziklatömbön épült arab falu évszázados zenéjét vette fel lemezre. Ebben a faluban több száz év óta nem lakik több ember, mint negyven. A monda szerint ugyanis egy dervis elátkozta a falut, hogy falai között csak 40 élő ember tartózkodhatik. Ezért azután, ha egy idegen jön a faluba, egy arab azonnal eltávozik. A természetes szaporodás ellen úgy védekeznek, hogy

egy gyermek születésénél egy öregel távolítanak. Rendszerint kiteszik a sivatagba, ahol azután éltlen szomján néhány napon belül nyomorultul elpusztul.

Ennek az arab falunak a zenéjéről felvett lemezekkel megy most Takács Berlinbe, hogy átadja azokat a német Phonograph Archivnak, ahol már több ezer viaszlemez bizonyítja a magyar tudás és a magyar kutatás bátor munkáját.

Figyelő

A közoktatásügyi minisztérium szerint az idén három ezer diák jelentkezett érettségire. Ezek közül 1850 elbukott. És három ezer diák közül egyetlen egy sem volt kitűnő. Rostáltak. Ma, amikor minden szellemi pályát tulözönlöttek, helyénvaló a rosta. Az iskola selejtez, jobban, mint a régi, mint amikor a szegedi piaristák 57 diákból 3 elbuktattak. Akkor az ottani sajtó a diákok legyilkolásáról vezércikkezett. Hol vagyunk ma már attól?

Hogy azonban egyetlen kitűnő sem akadt volna az egész országban, az hihetetlen. Feltételezhető, hogy egy egész korosztály csak a tehetségtelen, sekélyes, vagy középszerű elmékből álljon? Nem. A baj nem a jövő nemzedékben van, hanem nekünk van bajunk azzal a nemzedékkel. Vigyázni kell, hogy a kegyetlen rosta ne hogy a szemébe szórja hitvány polvaként az egész jövőndőt. A diákkesergések arra vallanak, hogy nem csupán az ucsut selejtezik ki ujabban a tiszta buzából, hanem az ifjúság vidámságának, erejének kalászeit is.

3. Szubrett = ?

Egyetlen olyan szóajánlás sem érkezett, amelyet a bírálóbizottság figyelembe vehetett volna. Az e szóra kitűzött díjat nem adják ki.

4. Plein air = Levegős.

A bizottság a *levegős* szót fogadta el. A *plein air* (szó szerinti fordításban: teli-levegő) a festészetben tulajdonképpen nem a napfény, napsütés jelenlétét jelenti, hanem a műtermi tájképfestés helyett azt a tájképfestést, melyen a levegőreteg jelenlétét is érzékelni lehet. Ezért találó, jó szó a *levegős*.

5. Hízteria = Szeszélykór.

Imberi Melinda pályázatát fogadták el: *szeszélykór, szeszélykóros*.

A pályázat kiírásakor sem az volt a cél, hogy az orvosi szakkifejezést helyettesítsük, hanem a közhasználatu értelem fedésére akartunk elfogadható magyar szót találni. A *szeszélykór* és *szeszélykóros* szavak szerencsésen egyesítik a *hízteria* egyik jellegzetes megnyilvánulását és a tünet „patológikus” voltára való utalást.

6. Strand = Partfürdő.

Mivel a Magyar Tudományos Akadémia nyelvművelő bizottsága által is elfogadott és ajánlott *partfürdő, partfürdőzni, part, partolni, mart, martolni* szavaknál jobbat senki sem küldött be pályázatunkra, a bizottság úgy döntött, hogy az e szóra kitűzött díjat nem adja ki.

7. Cenzor = Sajtóőr.

A bizottság nyertesnek ítélte a *sajtóőr, sajtóőrség* szavakat. A cenzura szónak nem hivatali, hanem intézményi értelmében megfelelő a *sajtóőrzés*. (A *sajtóőr* kihuzta, a *sajtóőrség* újabb tilalmakat léptetett életbe, a kéziratokat a *sajtóőrségre* küldték, a kormány meghosszabította a *sajtóőrzést*, stb). Ezekhez a szavakhoz, mivel teljesen újak, hamar hozzátapadhat a fogalom minden kellemetlen árnyalata. A díjat ennek a három szónak ítélték.

8. Klasszikus = ?

Sok kitűnő szót küldtek be a klasszikus szó egyik értelmének kifejezésére. Ezek a szavak mind a klasszikus mű régiségét (ókori), vagy tökéletességét (örökbecsű, műremek, örökszép, felülmúlhatatlan, stb) fejezik ki. Egyetlen olyan szó sem érkezett azonban, mely a klasszikust, mint irodalmi és művészeti irányt jelölte volna meg, ellentétben például a romantizmussal. Egyetlen ajánlott szó sem alkalmas arra, hogy például ebben az összetételben használhassuk: neoklasszikus, ujklasszikus.

A bizottság úgy döntött, hogy a díjat senkinek sem adja ki.

9. Technika = Műtan.

Lehetetlen olyan szót találni, mely a technika szónak minden jelentését és árnyalatát kifejezi. A technikát, mint tudományt, legjobban az Akadémia által is elfogadott *magyarosító szótárakban* is szereplő *műtan* szó jelöli meg.

10. Reklám = Hirverés.

Az Akadémia által ajánlott *hirverés* szónál jobbat senki sem küldött be.

A *hirverés* szó kitűnően használható. Reklámiroda: hirverő-roda, nagy reklámozó csinál valaminek: nagy hirt ver valaminek, reklámoz, reklámoz, hirt ver.

„Legyen egy jó napja, mint Balázs Ferinek!”

Egy százéves bűnügy, mely az akasztófadombon végződött

(Dézsy Ferenc feljegyzéseiből.) Vidünkön s az egész Székelyföldön szólásmondássá vált ez a mondat: Legyen egy jó napja, mint Balázs Ferinek. Ma, amikor a magyar furcsaságok, anekdoták, szólás-szókások gyűjtése valóságos irodalmi programot ad a kutatóknak, talán nem lesz érdektelen előkaparni ennek a mondásnak az eredetét. Mint minden régi lim-lom alatt, itt is

csillogó, érdekes dolgot találunk. A reformországgyűlések korában, Kossuth Törvényhatósági Tudósításainak megjelenési évében az ifjan ujtó mozgalmak mellett elnyomtatásunk ideje alatt többször estek jusztimordok.

Itt, a végeken, a Székelyföldön olcsó volt az emberélet s a mostani vasut melletti akasztófadomb sok furcsa tragédiát látott.

Halálbüntetés egy talált fegyverért

Egy sárfalvai székely, Balázs Ferenc, csendes, becsületes szántóvető volt. 1839 telén egy porozó, havas estén hazafelé kocogott Vásárhelyről, a falujába. A hóban egy mordályt kapott. Felvette, nézegette, aztán vitte magával a gazdátlan holmit. Hídeg volt s a falu szélén pislákoló ablaku kocsma állott. Emberünk betért ide egy hajtás erősítőre. Megmutatta a talált pusztát a falusiaknak, aztán haza ment.

Később, éjjel, valaki az út melletti árokban vérbefagyva találta meg a falu András nevű szabóját. Meggyilkolták. Mindenki emlékezett rá, hogy Balázs Ferenc egy pusztát mutogatott. Kész volt a gyanu: Balázs gyilkolta meg a gazdag szabót. Másnap már törvényt ültek Vásárhelyen s halálra ítélték

Balázst. A siralomházban aztán nevezetes nagy lakomát szolgáltak fel neki. Akkori szokás szerint minden földi jóval ellátták az utazni készülő ember-hajót. De valahogy, mintha érezték volna a hatalmasok, hogy melléje fogtak az itélettel, a rendes szokáson felüli, bőséges lakomát küldtek be a siralomházba. — Jó napja volt Balázs ferinek, — mondták a vásárhelyi polgárok. Senki sem hitt a bűnösségében.

A hóhér teljesíti kötelességét.

Hajnakra megácsolták a bitófát. A különös látványra a város egész népe odasereglett a dombra. Kődös, zimankós téli reggel volt, mikor megkötözve hozták az elíteltet. Feje mellére csuklott, arca zöld volt

a virrasztástól. Mikor a pap utoljára melléje lépett, kétségbeesetten kiáltott fel:

— Ártatlanul öltök meg: Nem én gyilkoltam meg a szabót. Istenre kérék: irgalmazzatok!

Aztán intett a császári biztos, Balázst odavonszolták a kötél alá s nyakába vetették a hurkot.

Két nappal később kiderült, hogy valami osdolai atyafiak puffantották le a szabót. Akkor már késő volt, Balázs Ferencet rég eltemették a kivégzettek közös földjébe. Nevezetes maradt az eset s emlegették aztán is az utolsó lakomáját. Es szállóigévé vált a mondás. A piaci árus, ha a városi vevő kevésnek találta a halomba rakott gyümölcsöt, néhány szemet még beledobott a kosárba:

— Na, legyen egy jó napja, mint Balázs Ferinek!

d. i.

SZINHÁZ

A csüörtöki operettelőadások ismét a legteljesebb siker jegyében folytak le. A kolozsvári Magyar Színház remek előadásokat adott a közönségnek, amely újra megtöltötte a színházat.

Főösleges a darabokról írni. Mese a Grand Hotelben halvaszületett, szellemtelen libretto. Hogy a zenére miért írta oda a nevét Abrahám Pál, a világhírű, kitűnő jazz-számok szerzője, nem tudjuk. Zerkovitz esetleg vállalhatta volna, de Abrahám ilyen zenékkal nem szokott kijönni. A Pármai iholya egészségesebb, de szintén nem tulajdonos termőképes csira. A kétévtes recept szerint volt poháriörös, huszárkapitány, hülye arisztokrata, vidéki vadó kis-lány két kilométeres káromkodással. (Szegény Stefanidesz Ily, jobb szerepekre érdemes.) Természetesen: fiatal, szép hercegnő, akinek a szerep szerint egyszerre embernek is és angyalnak is kell lennie (s ebben tökéletes volt a kitűnő Solymosán Magda.) Cigányzene, rögtönzött Schreiber-Lukács találatokkal. Gróf László vezényelt s láttunk gyönyörű tenyészabajuszoikat. Általában jókedvű, bolondos előadás volt, néhány percre saját maguknak játsztak a művészek, felfordítva a színházi világrendet kedves rögtönzéseikkel. Ezért is vezényelt Gróf. Ugy látszik nem csak rendezni tud remekül, ötletesen mert a karmesteri pálcába úgy megfogódzott hogy nem fult a vízbe a Gróf, a Gróf...

Hogy beszámolónk teljes legyen, kérjük az olvasót, vegye elő a színlapot, olvassa végig a szereplők neveit s írja utánuk vastag betűkkel: remekül csinálták! A gyenge darabokért Budapest a felelős, amely az idén sok kitűnő prózát (Néma levante, Házaság Urilány) termelt ki, de operettben három lépés távolságot tartott a rendes, élvezhető dolgoktól.

A nézőtéren most sikerült nagyobb rendet tartani, bár ez nagy munkát jelent a mi közönségünk mellett.

Dávid Iván.

LEGUJABB JELENTÉSEINK:

A locarno-i értekezletet július 23-án, Londonban folytatják

Brüsszel, július 18.

A belga kormányhoz közelálló politikai körökből kiszivárgott hírek szerint a kormány jegyzékét intézett ma Franciaországhoz, melyben csallakozik ahoz a tervhez, hogy az őshatalmi értekezletet július 23-án Londonban folytatják össze. A londoni Manchester Guardian szerint angol körökben úgy vélik, hogy a londoni értekezlet csak előkészítése lesz a locarno-i hatalmak szélesebbkörű tárgyalásainak.

Nem volt politikai háttere az angol király elleni merényletnek

Ki tulajdonképpen a merénylet?

London, július 18.

VIII. Edward angol király ellen a Hyde parkban megkísérelt merénylet háttere a nyomozás során mind jobban tisztázódik. Annyit már is teljes bizonyossággal megállapítanak, hogy a kísérletnek semmiféle politikai háttere nincsen. Az angol közvélemény élénken követeli, hogy a királyt, aki különben kellő őrzés nélkül szokott nyilvános helyeken megjelenni, ezentul erősebb rendőri kíséret kísérelje utjaira.

Ellenőrizhetetlen forrásból az a hír terjedt el, hogy a merénylet egy magyar újságíró. A hír téves. A Scotland-Yard szerint MacMahon György András skót újságíró a tettes. A Daily Telegraph magánnyomozása megállapította azonban, hogy ir származása és Bannigan Jeromosnak hívják.

Megtalálták Palugyai Zoltán hulláját

Július 18.

Annak idején a Székely Újság is megemlékezett Palugyai Zoltán festőművész rejtélyes eltűnéséről. Az volt akkor a gyanu, hogy a városunkban is ismert kiváló művészember szerencsétlenség áldozata lett. Most egy távirat arról számol be, hogy Palugyai holttestét egy szakadékbán megtalálták.

Felboncolták a kórházban meggyilkolt képviselőt.

38 golyóval és több fejszecsapással gyilkolták meg a vasgárdisták Stelescut, akit a tg.-mureși diákgyűlésen „halálra ítélték.”

București, július 18.

Tegnap Stelescu Mihály képviselőt a vasgárda emberei a bucurești Brâncoveneski kórház különszobájában, közvetlenül operáció előtt meggyilkolták. A mai boncolás folyamán megállapították, hogy a képviselő testét 38 revolvergolyó érte, de a gyilkosok nemcsak löföttek, hanem fejszével is fel voltak fegyverkezve, mert több fejszétől ejtett sebet fedeztek fel Stelescu testén.

Tegnap az ügyészségen nyolc gyilkos jelentkezett, ma még a hátralévő kettő is önként vetette magát a vizsgálati fogságba. Megállapítást nyert, hogy a vasgárda sorsolás útján rendelte ki tíz emberét Stelescu meggyilkolására. Az orgyilkosok között több vasgárdista diák is van. — A meggyilkolt képviselő felesége kijelentette, hogy férje a Tg.-Mureși diákgyűlés után állandóan el volt készülve a halálra, mert Stelescut a diákok már ott halálra ítélték.

A Brassói Magyar Dalárda tiltakozására szólította fel a dalkarokat a megyefőnökség törvénytelen intézkedése ellen

Július 18.

Az augusztus 2-re Sft. Gheorghere összehívott dalosverseny elé váratlan akadályok gördültek. A megyefőnökség önhatalmú intézkedést tett, kötelezve a dalárdákat, hogy előzetes jóváhagyásra nyújtsák be a versenyen előadásra kerülő számokat. A Brassói Magyar Dalárda vezetősége, élén Szabó Béni képviselővel, levelet küldött a Dalosszövetségnek, melyben ünnepélyesen tiltakozik a dal-cenzura ellen s arra hivatkozva, hogy ilyen előzetes ellenőrzést egyetlen törvény sem ír elő, s inkább lemond a szereplésről, mint hogy kitegye magát annak, hogy 47 éves működés után méltatlan és lealázó bírálgatásnak tegye ki magát. Együttal kéri a II. kerületi Szövetség tagjait, hogy ezzel a határozattal azonosítsák magukat s a dalosverseny megtartását végyék le a napirendről.

HIREK

— 1-9-3-6. —
Július
17

— Két hét időjárása. Lapunk múlt számából kimaradt a heti időjárási tudósításunk, így most két hétről, júl. 5—18-ig foglalkozunk. Mindkét héten túlnyomóan száraz, forró nyári napok voltak. Csúpan 5-én, vasárnap esett az eső majdnem szakadatlanul, zivatarral, mely már előző szombaton d. u. 5 órakor kezdődött és amennydörgés és eső vasárnap estig tartott. Vasárnap reggelre 128, hétfőn reggelre 41,5 mm volt a csapadék. Azután júl. 10 és 13 napjain volt még zivatar és eső, e két napon együtt 17,4 mm., úgy hogy a két hét csapadékmennyisége összesen 71,7 mm-t tesz. A két hétből 9 teljesen derült nap volt, 1 borult, a többi gyér felhőzetű. A levegő átlagos középhőmérséklete júl. 5—11-ig 20,9 C°, júl. 12—18-ig pedig 21,0 C° volt. Maximum júl. 10-én 28,5 és júl. 12-én 31,3 C°, minimum 9-én 15,1°, illetve 16-án 12,5 C° volt. A júl. 10-iki zivatar nálunk nem tett kárt, de a megye keleti részében jég is volt és szélvihar, mely fákat tépett ki Covasna gyökerestől. A légsúlymérő előző héten állandóan alacsony volt, minimum 4-én, 695,7 mm., maximum 9-én 700,4 mm., e héten pedig minimum 12-én 697,5, maximum 18-án 703,4 mm. E két héten 7 szélcsendes nap volt, júl. 10-én felőráig tartó DNY irányú szélvihar, a többi napokon gyenge D., DNY., ÉNY irányú szél, vagy szellő.

— Egy székely író halála. Gaál Mózes ny. tankerületi főigazgató, a kiváló ifusági író Budapesten elhunyt. A Baraolti származású székely író a sírnál Adám Éva bucsuztatta szülőfaluja nevében.

— Eljegyzés. Borbáth Ancikát, Borbáth Béla ny. igazgató tanító és neje, Vargyasi Mara leányát Alungenin eljegyezte Vörös János, az odorheiu-i róm. kath. főgimnázium tanára.

— KERTGAZDASÁG. Már 2-ik év folyamában jelenik meg a KERTGAZDASÁG című folyóirat. Ennek legutóbbi lap-példányából megállapítható, hogy igyekszik hasznos és értékes utasításokat adni mindazon kerttulajdonosoknak, akik kis területekből jelentékeny hasznot számitanak kihozni. Ma sok magyar testvér kénytelen a kertjéből, földjéből kikeresni a mindennapi, hiszen a kisebbségi sors egyben gát a közpályákon való elhelyezkedésre. Eszemszögből itélve e lap nem egyszerű sajtótermék, hanem szükséges és hasznos jellegű támasz sok ezer kisember kezébe. Megemlítjük, hogy országunkban egyetlen magyar lap, mely színes műmellékleteivel ismerteti a gyümölcsfajták kiválóságait s olcsó voltánál fogva nehézség nélkül megszerezhető a legszegényebb kerttulajdonos által is. Előfizetési ára fél évre 100 Leu. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal, Cluj, str. Băi 6.

— Lezuhant szénarakás közben. Kalith Lajos turiai gazdálkodó szénát rakott fel csüre padlására, miközben megszédült és lezuhant a magasból. Súlyos zúzódásokat szenvedett.

— SZABADSÁGON. Dr. Krafft Hermann városi és járási állatorvos 3 heti szabadságra ment. Ez idő alatt dr. Magda János covasna-i állatorvos a helyettese, sürgős esetben Szűcs L. Ferenc ny. állatorvos helyettesíti.

— Az ideai esős időjárás és a gyümölcsbetegségek kérdéséről tárgyalja a Növényvédelem és Kertészet legújabb száma. Cikkeket közöl még az almamoly elleni védekezés vitás kérdéseiről, a szőlő ezévi speciális műveléséről, a gyümölcsfák egy új metszés módjáról, a hangyák elleni védekezésről, a szőlő zacskózájáról, a kajszi barackfák gutaütéséről, a cserebogárpajor irtásáról stb. A dusan illusztrált, színes gyümölcsképet is közlő két szaklapból a Növényvédelem kiadóhivatala (Budapest, VIII., Rákóczi út 51: IV em. 5.) egy alkalommal e lapra való hivatkozással díjtalanul küld mutatvány számot.

— Az „Ellenőr”, Tóth Sándor politikai, kritikai és közgazdasági lapjának új száma méltán kelti fel az olvasóközönség figyelmét. Az egész országban ismert és olvasott lap új száma tele van érdekesebbnél-

érdekesebb cikkekkal és riportokkal. Az 52 oldalos számot „A Magyar Párt naggyűlése elé” c. cikk vezeti be s a következő cikke az új református püspök, Vasárhelyi János munkaprogramjáról szól. Általános érdeklődésre számíthat Omikron Bors szemei, Utzéli förmedvények, trágár káromlások Ady Endre cikkei, Hogy néz ki a Révay kis lexikon, Hogy pusztul el egy magyar színházi könyvtár, Mit kívánt annakidején a román nemzet? stb. közlemények, valamint a lap jól informált Közgazdaság rovata. Ez a szám méltán számíthat az olvasó közönség legteljesebb érdeklődésére. Az „Ellenőr” kapható az egész országban mindenütt, ahol újságot árulnak.

Kisantant-bélyegek használatát akarja bevezetni a posta

Július 18.

A belgrádi Politika című lap szerint a jugoszláv postaminisztériumnak az a szándéka, hogy a kisantant államoknak Bucarestben megtartandó postaügyi értekezletén javasolni fogja olyan bélyegek bevezetését, amelyek a kisantant elnevezést tüntessék fel. Ezeket a bélyegeket az egyes államokban forgalomban levő bélyegek mellett alkalmaznák.

Kíváncsiak vagyunk, hogy milyen sikerrel fog járni a postaforgalom újabb meg-

terhelése. Nehány nappal ezelőtt a posta-vezérgazgatóság arról panaszkodott, hogy a képeslevelezőlapok forgalma teljesen megszűnt, az egyéb küldemények száma pedig felét sem érte el a két év előtti forgalomnak. Ezek a jelenségek pedig valószínűleg nem azért mutatkoznak, mert túlságosan olcsó lenne nálunk a postai levelezés.

Vagy talán mindegy az igazgatóságnak, hogy a közönség ezentúl kétféle bélyeg helyett háromfelét ragaszt fel? A közönségnek egyáltalán nem mindegy.

Halálos szerencsétlenség ért Neruzsában egy természetjárót

Július 18.

Nehány nappal ezelőtt több helységről összeverődött nagyobb természetjáró (turista) társaság kereste fel a Komandó fő-
lötti Neruzsa nevű telepét, ahol hatalmas szakadékok, sziklák, hegycsúcsok és öserdők hirdetik a természet szélsőséges szépségeit.

Ujlaky János ünnepe

Július 18.

Múlt vasárnap, pappá szentelésének huszonöt éves jubileumán a vármegye társadalma, az egyházak s paptársai köszöntötték Ujlaky Jánost. A kitérő papot ezüstmiséje alkalmával a testvéregyházak nevében Havadtőy covasnai lelkész üdvözölte, majd dr. Péterfy esperes méltatta szép beszédben az egész papságnak valóban példát mutató Ujlaky életét és munkásságát.

A szentmise után, mely fényes segédlettel folyt le, ünnepi ebéd következett, melyen mintegy százharminc jelentek meg a kitérő lelképásztor tisztelői közül.

SPORT

Teniszverseny.

Múlt vasárnap a KSE játékosai a sétatéri pályákon Vásárhely bajnokságáért küzdöttek. Eredmények a következők:

Férfi egyes: I. Gábor, II. Séra, III. Dr. Mágori, Imreh I.

Férfi páros: I. Gábor-Séra II. Dr. Mágori-Vajna,

Női egyes: I. Gábor D., II. Farkas N.

Vegyes páros: I. Gábor D.—Dr. Mágori, II. Sipos E.—Gábor L.

Második osztályban férfi egyesben első Imreh I. második Matei.

Itt említjük meg, hogy a brassói kerületi versenyen Gábor és Séra a férfi páros III. díját nyerték.

Vasárnap a KSE teniszezői Csikszere-dában játszanak körmérkőzést a Vas-kupáért.

Csoportos kirándulás

a Királykőhöz és Gyilkostóhoz.

A KSE turisztikai szakosztálya júl. 19-én (vasárnap) a kis- és nagy- Királykő tövében levő zernesti „Proposta” szakadékhöz, erre kevesek által ismert gyönyörű vidékre, kellő számú jelentkező esetén autóbussz kirándulást rendez. Indulás reggel 4 órakor, hazaérkezés este 9 órakor. Kirándulás fedett teherautóval történik. Részvételi díj személyenként 100 leu, mely jelentkezés alkalmával lefizetendő. Jelentkezni lehet csütörtökön estig ki zárólag a Kovács Hirlapirodában. Az autóbussz jegyek a jelentkezés sorrendjében adtnak ki. Az egyesület vendégeket is szívesen lát, Következő vasárnapi program a Gyilkostó

Múlt vasárnap a KSE a brassói Schmoll csapatával mérkőzött, 3:2 (1:2) arányban a Schmoll győzött.

Járványos sertésbetegségek
ellen
legbiztosabb védelmet nyújt a

VITANUTRIN

dezinficiáló sertés-táplisz

Fertőtleníti a sertés belső szerveit, fokozza az élvágyat és elősegíti az anyagcserét.

Kapható:

Gyógyszertárakban és kereskedésekben.

Főlerakat:

SZINI ANDOR „KORONA” gyógyszer-tárgu-sácüesc.

No. G. 7652/1935.

Publicație de licitație.

Subsemnatul portarel delegat prin aceasta publică cain baza deciziei No. G. 7652/1935 a Judecatoriei mixte Tg.-Săc. în favoarea reclamantei Comuna Cernatul de sus repr. prin avocatul Dr. Imreh Samu din Târgul-Săcuesc, pentru încasarea creanței de 1200 Lei și acces se fixează termen de licitație pe ziua de 23 Iulie 1936 orele 16 p. m. la fața locului în comuna Icafa au No 30, unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: 2 boi tărcat de cătă 5 ani, 1 căruța de transport 1 căruța cu oșie de fier în valoare de 11500 lei.

În caz de nevoie sub prețul de estimare

Târgul-Săcuesc, la 20 Iunie 1936.

Ștefan Vântsa port. del.

No. G. 7653/1935. corp. port.

Publicație de licitație.

Subsemnatul portarel delegat prin aceasta publică cain baza deciziei No. G. 7653/1935 a Judecatoriei mixte Tg.-Săc. în favoarea reclamantei com. Cernatul de sus repr. prin avocatul dr. Imreh Samu din Târgul-Săcuesc, pentru încasarea creanței de 720 Lei și acces se fixează termen de licitație pe ziua de 22 Iunie anul 1936, orele 16 p. m. la fața locului în Cernatul de sus No. 117 unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: 2 vaci negre de cătă 4—5 ani în valoare de 5000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Târgul-Săcuesc, la 30 Iunie 1936

lenghy, port. del.